

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/203025,Konferencja-poswiecona-operacji-bojowej-Armii-Krajowej-akcji-Burza-Warszawa-27-c.html>
28.02.2026, 21:06

[Następny](#)

[Powrót](#)

Konferencja poświęcona operacji bojowej Armii Krajowej akcji „Burza” – Warszawa, 27 czerwca 2024

Konferencja zorganizowana przez Instytut Pamięci Narodowej oraz Zarząd Główny Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej jest częścią obchodów 80. rocznicy akcji „Burza”.

27.06.2024

Wydarzenie rozpoczęło się pod budynkiem PAST-y, gdzie pod tablicami pamięci zebrani oddali hołd bohaterom Armii Krajowej i złożyli wieńce.

Następnie w nowo otwartym Przystanku Historia Instytutu Pamięci Narodowej im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego rozpoczęła się debata. Gości i panelistów przywitali prezes ZG ŚZŻAK por. hm. Janusz Komorowski oraz zastępca prezesa Instytutu Pamięci Narodowej dr hab. Karol Polejowski.

Przed Warszawą było Wilno, był Lwów, były województwa wschodnie II Rzeczypospolitej. To tam rozpoczęła się i została przeprowadzona akcja „Burza”. Rok 1944 to moment, kiedy marzenia Polaków o wyzwoleniu własnego kraju przybrały realny kształt w postaci wystąpień zbrojnych przeciwko okupantowi niemieckiemu, a także kolaborującym z Niemcami, Litwinom, Białorusinom czy Ukraińcom.

Idealy, które przyświecały żołnierzom Armii Krajowej, członkom Polskiego Państwa Podziemnego, przetrwały w świadomości społeczeństwa. To był kamień węgielny, na którym budowano również marzenie o wyzwoleniu Polski spod okupacji sowieckiej, marzenie o zlikwidowaniu narzuconych Polsce przez Moskwę i Stalina po roku 1945 rządów komunistycznych

- powiedział dr hab. Karol Polejowski.

Zastępca prezesa wspomniał także o obowiązkach nałożonych na IPN w zakresie przekazywania historii i pamięci o tych wydarzeniach przyszłym pokoleniom:

Dlatego spotykamy się w centrum historycznym Instytutu Pamięci Narodowej, które także jest przygotowane z myślą o najmłodszych, o tych, którzy dopiero historię mają poznawać i nasiąkać polskością.

W dyskusji moderowanej przez prof. Tadeusza Wojciecha Wolszę udział wzięli dr Kazimierz Krajewski – historyk, prezes Okręgu Wileńsko-Nowogródzkiego ŚZŻAK, dr hab. Waldemar Grabowski – historyk pracownik Biura Badań Historycznych IPN, dr Marek Jedynak – doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, dyrektor Oddziału IPN w Białymstoku oraz prof. Janusz Odziemkowski – polski historyk, profesor nauk humanistycznych, wykładowca akademicki.

Akcja „Burza”

Decyzję o rozpoczęciu akcji „Burza” podjął dowódca Armii Krajowej gen. bryg. Tadeusz Komorowski „Bór” w listopadzie 1943 r. Celem akcji było również ujawnienie przedstawicieli legalnych władz polskich w roli gospodarza ziem polskich i zmanifestowanie suwerenności Rzeczypospolitej Polskiej na Kresach Wschodnich wobec wkraczających wojsk sowieckich.

Plany powstania powszechnego przeciwko Niemcom zostały opracowane w latach 1940-1942. Zakładano, że wystąpienie AK zostanie wsparte przez regularne oddziały Polskich Sił Zbrojnych z Zachodu. Plany musiały być zmienione w 1943 r., kiedy stało się oczywiste, że zamiast zachodnich sojuszników pierwsza na ziemie polskie dotrze Armia Czerwona. Przygotowano wówczas, pod kryptonimem „Burza”, alternatywny plan działania: wzmożoną akcją dywersyjną, swego rodzaju strefowym powstaniem powszechnym realizowanym pasami, poczynając od wschodu.

Złożona i trudna sytuacja polityczna, w efekcie zerwanych przez Sowietów w związku ze zbrodnią katyńską stosunków dyplomatycznych, spowodowała, że wybrano rozwiązanie kompromisowe, które pozwalało zachować postawę lojalną wobec naszych sojuszników (Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych) oraz sojuszników naszych sojuszników (ZSRS). Nie rezygnowano z demonstracji suwerennych praw Rzeczypospolitej do całego terytorium państwa i jego pełnej niepodległości.

Terenowym dowódcom AK i przedstawicielom Delegatury Rządu na Kraj polecono ujawnianie się wobec wkraczającej Armii Czerwonej oraz przejmowanie władzy wojskowej i cywilnej na wyzwolonym terenie. Zdecydowano się zdobyć duże miasta takie jak: Wilno, Lwów, Rzeszów oraz Lublin. Miały one zostać opanowane uderzeniem operujących w terenie oddziałów AK, wspartym powstańczymi działaniami garnizonów tych miast.

Jako pierwsze miasto miało zostać zdobyte Wilno. Operacji nadano kryptonim „Ostra Brama”. 7 lipca 1944 r. wieczorem 14800 żołnierzy AK miało przystąpić do akcji. Jednak ofensywa 3. Frontu Białoruskiego postępowała tak szybko, że dowództwo AK zdecydowało się przyspieszyć operację. „Ostra Brama” rozpoczęła się o świcie 7 lipca. Przyspieszenie uderzenia spowodowało, że zaledwie 30% przewidywanych sił dotarło na miejsce koncentracji i było w stanie wziąć udział w walkach o Wilno. Samodzielne zdobycie miasta przez jednostki AK okazało się niemożliwe. Po opanowaniu miasta czerwonoarmiści bardzo szybko pozrywali polskie flagi. Specjalne grupy NKWD aresztowały dowództwo i rozbrajały żołnierzy AK. Z raportu gen. Iwana Sierowa wynika, że rozbrojono wówczas ponad 6000 szeregowych oraz oficerów i wywieziono ich w głąb ZSRS.

W miarę przesuwania się frontu na zachód „Burzę” realizowały kolejne okręgi AK. Poszczególne Obwody występowały do walki w miarę zbliżania się Sowietów. Do zbrojnego wystąpienia przeciwko Niemcom miało dojść również w Warszawie. Wieczorem, 31 lipca 1944 r., gen. Tadeusz Komorowski „Bór” wydał rozkaz wybuchu powstania 1 sierpnia o godzinie 17.00., tzw. godzinie „W”.

Powstanie Warszawskie było największą bitwą Polskiego Państwa Podziemnego i jednocześnie największym tego rodzaju powstaniem w całej okupowanej Europie. Po 63 dniach walki 2 października 1944 r. dowództwo AK podpisało „Układ o zaprzestaniu działań wojennych w Warszawie”. Bilans powstania był tragiczny. Zginęło od 16 tys. do 18 tys. jego uczestników, a około 25 tys. zostało wziętych do niewoli. Liczba cywilnych ofiar wyniosła od 150 tys. do 180 tys. osób. Po kapitulacji Warszawa została doszczętnie zniszczona przez Niemców.

Powstanie Warszawskie pod względem militarnym było największą operacją przeprowadzoną

przez AK w czasie „Burzy”. Ofensywa sowiecka na kierunku warszawskim została zatrzymana z przyczyn politycznych. Decyzja ta była wyrokiem śmierci dla miasta, wydanym przez Stalina, a wykonanym przez Niemców.

26 października 1944 ostatni dowódca AK gen. Leopold Okulicki „Niedźwiadek” zdecydował o wstrzymaniu akcji „Burza”. Była ona największą operacją bojową Armii Krajowej. Jej cel polityczny – utrzymanie niepodległości – nie został osiągnięty wobec totalnej przewagi Sowietów i zgody Zachodu na podporządkowanie Polski Stalinowi. Akcja „Burza” wzmogła terror NKWD w stosunku do Polaków. Uczestnicy „Burzy” w heroiczny sposób dali wyraz woli walki o wolną i niepodległą Ojczyznę.

Fragmenty publikacji [*„Burza” – Armia Krajowa w 1944*](#), [*„Powstańcy Warszawscy*](#).

Polecamy:

- [80. rocznica akcji „Burza”](#)
- [Marek Gałęzowski „Akcja »Burza« i Powstanie Warszawskie”](#)
- [Akcja „Burza” na portalu Przystanek Historia](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Debata